

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Rupp-hegy

Utoljára módosítva: 2013-10-11 08:33:53

Megye: Budapest

Községhatár: Budapest, XI. ker.

A terület kiterjedése: 7.6585 hektár

Védetté nyilvánítás év: 1977

GPS koordináták: 47.47438, 18.97841

Felmérést végző személy(ek) neve: Bajor Zoltán

E-mail címe(k): bajor.zoltan@mme.hu

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

A védett terület a legkönnyebben a Törökbálinti út és a Gazdagréti út találkozásától közelíthető meg, ahonnan az Ördögóromi út vezet a hegy keleti sarkához. Északról a az Irhás árokról nyíló Ördögóromi lejtőn keresztül, míg délről a Rupphegyi köz és a Spanyolrét utca segítségével érhető el.

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.):

A terület a Csiki-hegyek dolomitvonulatának legkeletibb tagja. A hegy környékére jellemző a szinte teljes mértékű beépítettség. Ennek ellenére a főváros azon kevés területeinek egyike, amelyen még szinte teljes épségében megmaradt a természetes növénytakaró. Ezt több neves kutató is észrevette, elsőként Pénzes Antal szorgalmazta védettségét 1942-ben. Ezek szerint veszélyeztetettsége már abban az időben is fennállt, így csoda, hogy épségben fennmaradt napjainkig. A Rupp-hegy a jelen Budapestjének egyik leggazdagabb természetvédelmi területe, melyet jól jelez, hogy a védett növények száma megközelíti a 40-et. A hegy alapkőzetét főként dolomit, illetve kis részen porózus szarmata mészkő, keleti oldalán köves, márgás lejtőhordalék alkotja. Az alapkőzeten rendzina talajt találunk, míg a nyugati oldal hegylábi részein barna erdőtalaj alakult ki. A hegy botanikai értéke a dolomit alapkőzettel, illetve a változatos növénytársulásokkal van összefüggésben. Zoológiai értéke – elsősorban kis mérete miatt – elmarad a botanikaitól, de a vegetáció kedvező állapota miatt, elsődlegesen a makrogerinctelen fauna gazdagnak mondható. A hegy általános természeti állapota kielégítő, mely jelzi viszonylagos elzártságát: a kirándulóforgalom szerénynek mondható, elsődlegesen a környéken lakók kedvelt célterülete, mivel városi viszonylatban kevesen ismerik. Egyre erősödő negatív tényező azonban az engedély nélkül végzett terepbicklizés, mely a területen található érzékeny növénytársulások számára komoly veszélyt jelent. A taposás nyomai sajnálatos módon sok helyen láthatók, főként a gyepterületeken. A hegyre vezető utakat a Pilisi Parkerdőgazdaság Budapesti Erdészete oszlopokkal zárta le, mely megakadályozza a gépkocsiforgalmat, amely a legnagyobb kárt tudná okozni a terület élővilágában. A szórványosan betelepített erdei fenyőket (*Pinus silvestris*) és feketefenyőket (*Pinus nigra*) szükséges lenne eltávolítani a területről, helyükön a természetes szukcessziós folyamatokat kellene erősíteni és érvényre juttatni. Általánosságban véve – több éves tapasztalatból kiindulva – elmondható, hogy a környező lakosok vigyáznak a területre, ez a szemétkupacok és kisebb rongálások rendszeres felszámolása

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

terén a legkézzelfoghatóbb. Hulladékhalomok egyébként alig-alig tűnnek fel a hegyen, bár a Spanyolrét utca környezetében régebben kihordott elszórt szemét rontja évek óta a látképet. Az elmúlt években sajnálatos módon több negatív tényező is terhelte a területet. Egyrészt a Rupphegyi köz és az Örkény István utca találkozásához közel egy többszintes épület kezdtek el építeni 2012-ben. A telek északi része közvetlenül határos a védett résszel, ahol néhány tő virágos kőrist is kivágtak az építők. Egyúttal lezárták a közvilágítással ellátott Rupphegyi közt, ami nehezen megközelíthetővé tette a déli oldalt. Megjegyzendő, hogy így a terület látogatottsága erről az oldalról majdnem megszűnt, ami hosszú távon kedvez a természet védelmének. A közelben felhúzott épület azonban tájképileg sokat rontott a hegy környezetén. Másrészt az északi oldalon található Ördögromi lejtő mentén helyi lakosok sittel és földdel megerősítettek egy magasabban fekvő kocsibeállót, melynek következtében az ide hordott anyag egy részét beborították a védett erdőbe, melynek többszáz négyzetméteres területe gyakorlatilag megsemmisült. Az erdészeti hatóság az elkövetőt megbírságot és az eredeti állapot helyreállítására kötelezte, de a kedvezőtlen viszonyok megszüntetése mind a mai napig nem történt meg. A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Budapesti Helyi Csoportja a hegylábi részen néhány évvel ezelőtt 10 darabos odútelepet alakított ki, melyet rendszeresen ellenőriz és karbantart. 2013-ban pedig ugyanezen szervezet a Fővárosi Önkormányzat Környezetvédelmi Alapjának támogatásával 5 táblából álló tanösvényt létesített a védett terület kiépített sétaútja mentén.

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

70 % Erdő

20 % Gyep

10 % Cserjés

% Vizes terület

% Egyéb

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):

M1, M8, G2, H1, H2

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket):

Egyéb típus: kirándulás, hegyi kerékpározás (illegális tevékenység)

Jellemzőik, intenzitás: főként hétvégén jelent nagy látogatószámot a fenti két tevékenység, hétközben elenyésző a terület látogatottsága

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen

Felmérés, Őrzés, Bemutatás,

Egyéb típus: A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Budapesti Helyi Csoportja évek óta 10 darabos madárodútelepet működtet a területen.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özönfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Nincs

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Nincs

Magas/kanadai aranyvessző: Nincs

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Nincs

Bálványfa ("ecetfa"): Nincs

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg): Erdei fenyő (*Pinus sylvestris*): kevés (kopárfásítás miatt került a területre)

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Nem

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Nem

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Nem

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? -

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Igen

Darabszám: 3

Állapotuk: felújítandók

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadetető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

borzas szulák (*Convolvulus cantabrica*): kb. 30 tő
kisfészkű hangyabogáncs (*Jurinea mollis*): kb. 50 tő (főként a nyugati oldal meredek sztyeprétjében)
fürtös homokliliom (*Anthericum liliago*): kb. 100 tő
pézsmahagyma (*Allium moschatum*): kb. 200 tő
árlevelű len (*Linum tenuifolium*): kb. 300 tő
borzas vértő (*Onosma visianii*): kb. 30 tő
budai berkenye (*Sorbus semiincisa*): 4-5 tő (a keleti oldalon futó sétaútszakasz mentén)
fehéres csüdfű (*Astragalus vesicarius*): kb. 50 tő (főként a nyugati oldal meredek sztyeprétjének felső részén)
nagy pacsirtafű (*Polygala major*): kb. 30 tő (a terület egyik közepső, sétaút mellett található zárvány-gyepében)
tarka imola (*Centaurea triumfettii*): kb. 100 tő
bozontos árvalányhaj (*Stipa dasyphylla*): kb. 200 tő
csinos árvalányhaj (*Stipa pulcherrima*): kb. 200 tő
nagyzezerjófű (*Dictamnus albus*): kb. 100 tő
apró nőszirm (*Iris pumila*): kb. 500 tő (főként a hegy gerincén futó sétaút mentén)
sárga koronafürt (*Coronilla coronata*): kb. 100 tő
leánykökörcsin (*Pulsatilla grandis*): kb. 50 tő
vetővirág (*Sternbergia colchiciflora*): kb. 200 tő (főleg a sétautak mentén fák alatt található, az egyes tövek csak kivételesen ritka esetben virágoznak)
selymes peremizs (*Inula oculus-christi*): kb. 50 tő
bíboros kosbor (*Orchis purpurea*): kb. 70 tő (főként a déli kitettséggű karszbokorerdőben)
fehér madársisak (*Cephalanthera damasonium*): kb. 60 tő
piros madársisak (*Cephalanthera rubra*): kb. 20 tő (főként a hegy gerincén futó sétaút mentén, karszbokorerdő-foltok aljnövényzetében)
gérbics (*Limodorum abortivum*): kb. 60 tő (főként a hegy gerincén futó sétaút mentén, karszbokorerdő-foltok aljnövényzetében)
széleslevelű nőszőfű (*Epipactis helleborine*): kb. 30 tő (főként a hegy gerincén futó sétaút mentén, karszbokorerdő-foltok aljnövényzetében)
kislevelű nőszőfű (*Epipactis microphylla*): kb. 30 tő (főként a hegy gerincén futó sétaút mentén, karszbokorerdő-foltok aljnövényzetében)

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

bőrfutrinka (*Carabus coriaceus*): szórványos Dunántúli kékfutrinka (*Carabus germari*):
szórványos szarvasbogár (*Lucanus cervus*): ritka kis szarvasbogár (*Dorcus parallelipedus*):
szórványos rezes futrinka (*Carabus ullrichii*): szórványos nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*):
ritka kis Apolló-lepke (*Parnassius mnemosyne*): ritka farkasalmalepke (*Zerynthia polyxena*):
ritka fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*): gyakori gyászlepke (*Nymphalis antiopa*): ritka nagy rókalepke (*Nymphalis polychloros*): ritka nagy fehérsávospapírpólya (*Neptis rivularis*): gyakori platinabagoly (*Apamea platinea*): ritka erdei béka (*Rana dalmatina*): ritka fali gyík (*Podarcis muralis*): gyakori pannogyík (*Ablepharus kitaibelii fitzingeri*): szórványos, de stabil állománya él a hegyen zöld gyík (*Lacerta viridis*): szórványos Madarak esetében elsősorban a jelentősebb költőfajok kerültek felsorolásra: egerészölyv (*Buteo buteo*): rendszeresen megjelenő vendég, az év bármely hónapjában megfigyelhető a területen. Kis kiterjedése miatt a Rupp-hegyen nem költ karvaly (*Accipiter nisus*): 1 pár költése évek óta valószínűsíthető a területen vörös vércse (*Falco tinnunculus*): rendszeresen megjelenő vendég, az év bármely hónapjában megfigyelhető a területen. Nem fészkel a Rupp-hegyen nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*): állandó; évente rendszeresen költ 2-3 pár zöld küllő (*Picus viridis*): állandó; évente rendszeresen költ 1-2 pár vörösbegy (*Erithacus rubecula*): állandó; évente rendszeresen költ 5-6 pár fülemüle (*Luscinia megarhynchos*): vonuló; évente rendszeresen költ 4-5 pár fekete rigó (*Turdus merula*): állandó; évente rendszeresen költ 6-8 pár énekes rigó (*Turdus philomelos*): vonuló; évente rendszeresen költ 2-3 pár barátposzáta (*Sylvia atricapilla*): vonuló; évente rendszeresen költ 4-5 pár kisposzáta (*Sylvia curruca*): vonuló; évente rendszeresen költ 1-2 pár csilpcsalpfüzike (*Phylloscopus collybita*): vonuló; évente rendszeresen költ 4-5 pár széncinege (*Parus major*): vonuló; évente rendszeresen költ 10-12 pár kék cinege (*Parus caeruleus*): vonuló; évente rendszeresen költ 2-3 pár barátcinege (*Parus palustris*): vonuló; szinte minden évben költ 1-2 pár csuszka (*Sitta europaea*): vonuló; évente rendszeresen költ 4-5 pár erdei pinty (*Fringilla coelebs*): vonuló; évente rendszeresen költ 6-8 pár

5. Egyéb észrevétel

7.8 hektár (78 445 m²); 25/2013. (IV. 18.) Főv. Kgy. rendelet alapján A sittel és földdel feltöltött erdőterületen az eredeti állapotot mindenképpen helyre kell állítani.